

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОВА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТ АНКАРА ХАДЖИ БАЙРАМ ВЕЛИ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
АНАТОЛІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
УНІВЕРСИТЕТ КАСТАМОНУ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
СТАМБУЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ АЙДИН (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЛЮБЛІНСЬКА ВИЩА ШКОЛА (РИКІ, ПОЛЬЩА)
ЄВРОПЕЙСЬКА ВИЩА ШКОЛА МЕДИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ НАУК (ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК (ЛОМЖА, ПОЛЬЩА)
БЕРГЕНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (НОРВЕГІЯ)
ВІДДІЛ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
VII Міжнародної науково-практичної конференції
«Розвиток професійної майстерності педагога в умовах
нової соціокультурної реальності»

Тернопіль
2024

УДК 159.98:37.091
Р 64

Р 64 Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 10-11 жовтня 2024 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, В.Є. Кавецький, О.Я. Жизномірська, М.М. Корман, Т. В. Магера, Г.І. Герасимчук, Н.Б. Стрийвус. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В. 2024. 370 с.

У збірнику публікуються тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності», проведеної на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти 10-11 жовтня 2024 р.

Усі матеріали збірника подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол №6 від 01.11.2024 р.)

УДК 159.98:37.091

© Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2024

Павлішина А.	
ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	266
Періг І.М.	
ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ.....	268
Петльована Т.	
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З УЧНІВСЬКИМ КОЛЕКТИВОМ ГУРТОЖИТКУ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	270
Петришин Л.Й.	
ОСНОВНІ АСПЕКТИ МОТИВАЦІЙНОГО ІНТЕРВ'ЮВАННЯ У РОБОТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА.....	273
Пилипенко К.В.	
ЕМОЦІЙНА СТІЙКІСТЬ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	275
Полицяк Н. І.	
БУЛІНГ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ: ДОСВІД ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ	276
Chen Ronghao	
PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF GENERAL PRACTICE TEACHERS: EXPERIENCE AT HOME AND ABROAD.....	278
Савельєва І.Р.	
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ФІЗИКИ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ	279
Савіцький П.	
ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВІ ЯКОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ.....	281
Свистун О.О.	
ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ У НАВЧАННІ УЧНІВ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ДОСЯГНЕННЯ.....	284
Nasradinli Bahar Sevda	
YABANCI DİLDE ASKERİ TERMİNOLOJİ ÖĞRETİMİNDE ŞARKI VE MARŞLARIN KULLANIMI.....	287
Селікова Я. С.	
ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	289
Семенча Л. Г.	
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕХНІК НА ЗАНЯТТЯХ З ПСИХОЛОГІЇ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ В УМОВАХ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ.....	290
Семенчук В.М.	
ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ЗМІНА В ОСВІТІ.....	292

брутальності. Під час навчання і виховання цих учнів в інтернатних закладах у них склалася особиста система поглядів на взаємини з дорослими. Вони частіше конфліктують з дорослими, не володіють культурою поведінки, багато з них мають шкідливі звички, не вміють контролювати свої емоції та думки, не привчені до самообслуговування у побуті (прибирання кімнат, чергування, прання особистих речей та ін.)

Знання соціально-психологічних особливостей підлітків дозволяє ефективніше здійснювати виховний процес, який в умовах гуртожитку передбачає втручання у вільний час, побут, особисте життя юнаків та дівчат і тому потребує максимально вмілого і тонкого підходу.

Література

1. Бех І.Д. Особистісно-зорієнтоване виховання: Науково-методичний посібник. К.: Либідь, 2003.
2. Закон України «Про професійно-технічну освіту». *Вісник профтехосвіти*. 1998. №3.
3. Методи забезпечення виховного процесу. *Завуч*. 2000. №20-21.
4. Основні напрямки діяльності класного керівника. *Завуч*. 1999. №20
5. Рекомендації щодо планування роботи класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти. *Директор школи*. 2005. №4.
6. Сухомлинський В.О. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості. Методика виховання колективу. К.: Радянська школа, 1976.

Петришин Л.Й.

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної роботи та
менеджменту соціокультурної діяльності
Тернопільського національного педагогічного
університету імені В.Гнатюка
ludmyla.petryshyn@gmail.com

ОСНОВНІ АСПЕКТИ МОТИВАЦІЙНОГО ІНТЕРВ'ЮВАННЯ У РОБОТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

Актуальність теми дослідження. Актуальність застосування мотиваційного консультування у роботі соціального працівника відіграє важливу роль у сучасних суспільних умовах та сприяє позитивним змінам у житті клієнтів та забезпечує: мотивацію до змін, психологічну підтримку, знижує опір до змін, активізує участь клієнтів у суспільному житті, адже саме у сучасних умовах особистості зіштовхуються з внутрішніми та зовнішніми бар'єрами, які заважають їм змінити своє життя. Мотиваційне консультування допоможе їм усвідомити свої цілі, знайти мотивацію до дії та покращення свого становища.

Виклад основного матеріалу. Категорія мотиваційне консультування розглядається нами як клієнтоорієнтований підхід, спрямований на підтримку клієнтів у зміні небажаної поведінки шляхом зміцнення їхньої внутрішньої мотивації, разом з тим основною метою мотиваційного консультування виступає створення умов, за яких клієнт усвідомить свої проблеми, конфлікти та можливості, що спонукатиме його до активної дії. У роботі соціального працівника цей метод має значну цінність, після чого клієнтам надається можливість самостійно приймати рішення і брати відповідальність за свій життєвий шлях.

У рамках клієнторієнтованого підходу консультування, на сьогодні важливим є застосування у роботі соціального працівника мотиваційного інтерв'ювання як методу консультування, який був розроблений для підтримки людей у процесі зміни поведінки, та який активно використовується в роботі соціальних працівників на сьогодні. Мотиваційне інтерв'ювання базується на співпраці між соціальним працівником і клієнтом, та спрямоване на активізацію бажання до позитивних змін та подолання його власних бар'єрів [3;4].

Слід відмітити, що окрім того, мотиваційне інтерв'ювання виступає ще й інструментом у клієнторієнтованій роботі соціального працівника, адже сам метод

фокусується на потребах, бажаннях і цінностях клієнта. Як інструменту у роботі соціального працівника, – метою мотиваційного інтерв'ювання є підтримка клієнта у прийнятті власних рішень щодо зміни поведінки, зміцнення його внутрішньої мотивації та самомотивації.

Основними аспектами мотиваційного інтерв'ювання які повинен впроваджувати соціальний працівник у клієнтоорієнтовану роботу з клієнтом є:

- *партнерство та співпраця*, у якій соціальний працівник виступає не як експерт, що «лікує» клієнта, а як партнер, що клієнту самостійно знаходить рішення, адже акцент на співпрацю створює атмосферу довіри, де цей клієнт почувається комфортно і мотивовано;
- *емпатія та повага до клієнта*, адже одним із вихідних акцентів є створення емпатійної та підтримуючої атмосфери, де клієнт не відчуває засудження, при цьому соціальний працівник показує, що втратив переживання клієнта і поважає його вибір та досвід;
- *підтримка автономії*, у якій клієнт є головним агентом змін у своєму житті, а соціальний працівник не нав'язує своїх рішень, а клієнту самостійно приймає рішення, підтримуючи його у відчутті контролю над власним життям, при цьому цей акцент несе клієнтську відповідальність за процес і результат змін;
- *сприяння самосвідомості*, адже одним із головних завдань мотиваційного інтерв'ювання є допомога клієнту самостійно усвідомити потребу в змінах, при цьому акцент на самоусвідомленні дозволяє клієнту проаналізувати свої дії, цінності, цілі та зрозуміти, як його поведінка впливає на досягнення цих цілей;
- *підсилення внутрішньої мотивації*, в процесі якого соціальний працівник знаходить клієнту внутрішні ресурси, які спонукають його до змін;
- *фокусування на мовленні клієнта про зміни*, у процесі якого соціальний працівник стимулює клієнтів більше говорити про зміни – чому вони важливі, як вони можуть вплинути на життя, які переваги вони приносять, що зміцнює готовність до змін і хоче клієнту краще усвідомлювати свої мотиви;
- *розвиток дисонансу між цілями та поведінкою*, що створює когнітивний дисонанс, який може спонукати клієнта до зміни поведінки, потім він відчуває внутрішнє протиріччя між тим, як він живе зараз, і тим, чого хоче досягти;
- *акцент на самомотивацію і самоефективність*, у процесі чого соціальний працівник підкреслює сили клієнта, його успіхи та можливості, що підсилює його віру в те, що змінює можливості, що надасть можливість клієнту бачити себе здатним досягти змін і надає відчуття контролю над своїм життям;
- *поступовість процесу змін*, у результаті чого соціальний працівник надає можливість клієнту розробити поетапний план дій, сприяючи стійким і усвідомленим змінам у своєму житті [1;2;3;4].

Висновок. Мотиваційне інтерв'ювання базується на принципі, в основі якого виступає клієнт як експертом щодо свого життя, а соціальний працівник у процесі роботи з ним не нав'язує рішення, а клієнту самостійно знаходить виходи з проблемних ситуацій, що посилює почуття відповідальності та впевненості клієнта у власних силах. Основні аспекти мотиваційного інтерв'ювання спрямовані на його створення безпечного середовища для клієнта, яке заохочує до самосвідомості, самостійних рішень і позитивних змін.

Література

1. Горішна Н.М. Мотиваційне інтерв'ю як метод допомоги особам з ризикованою поведінкою. Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 9–10 квітня 2020 р.) / редкол.: В.Л. Погребна, В.М. Попович, Н.В. Островська, Т.О. Серга та ін. URL: https://www.researchgate.net/publication/348690087_Motivacijne_interv'u_ak_metod_dopomogi_o_sobam_z_rizikovanou_povedinkou (дата звернення: 20.09.2024).
2. Практика мотиваційного інтерв'ювання. URL: <https://ipsycho.knu.ua/kursy-motyvatsiynе-intervyu/> (дата звернення: 20.09.2024).

3. Практичне застосування мотиваційного інтерв'ю. URL: <https://langs.physio-pedia.com/uk/practical-application-of-motivational-interviewing-uk/2>. (дата звернення: 04.10.2024).

4. Прийоми і техніки мотиваційного інтерв'ювання URL: https://binpo.com.ua/wp-content/uploads/2022/11/%D0%97%D0%B0%D0%BD%D1%8F%D1%82%D1%82%D1%8F%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%BE%D0%BC%D0%B8_i_%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BA%D0%B8_%D0%9C%D0%9A.pdf (дата звернення: 24.09.2024).

Пилипенко К.В.

кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології

Національного університету «Запорізька політехніка»

katernapylpenkov@gmail.com

ЕМОЦІЙНА СТІЙКІСТЬ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Проблема емоційної стійкості педагога є гостро актуальною та значущою в умовах воєнного часу в Україні. Війна є неймовірно складним та багатомірним випробуванням, що спричинює руйнівні наслідки. Особливо це стосується психологічного благополуччя освітянина в умовах тих нищівних загроз, що несе війна. Адже вчителі, які тримають нині освітній фронт, та відіграють надзвичайно важливу роль у формуванні майбутнього покоління, відчувають значне психологічне напруження, а також досить часто емоційне виснаження через війну, що триває, та постійні виклики у професійній діяльності.

Особливості емоційної сфери освітян є предметом дослідження багатьох науковців, таких як: О.А. Баранов, А.М. Бойко, Т.В. Зайчикова, В.В. Зеньковський, Л.Ф. Колеснікова, О.Л. Леонтєв, В.А. Слатьонін, А.О. Реан, О.П. Рудницька, А.С. Шафранова та ін. Однією з професійно значущих якостей педагога є емоційна стійкість. Емоційна стійкість є складною динамічною інтегративною властивістю особистості, що забезпечує збереження її продуктивності та ефективної діяльності у складних емоційно напружених умовах, а також збереження її психологічного благополуччя й психічного здоров'я. Проблема емоційної стійкості зумовлена дезорганізуючим впливом емоцій на діяльність та поведінку людини в емоціогенних ситуаціях, що у контексті воєнного часу набуває особливо гострої актуальності. Емоційна нестійкість виступає наслідком порушення механізмів саморегуляції особистості під впливом емоціогенних чинників та за умов значної довготривалої дії спричиняє порушення у ефективності діяльності та позначається на психічному здоров'ї особистості.

Проблема емоційної стійкості є однією з тих проблем, що посідають центральне місце у сучасній психології. Її вивченням займаються вчені різних галузей психологічної науки (Л.М. Аболін, І.Ф. Аршава, Б.Х. Варданян, М.І. Дьяченко, П.Б. Зільберман, Є.П. Ільїн, Г.С. Нікіфоров, А.Є. Ольшаннікова, С.М. Оя, В.О. Пономаренко, Т. Рібо, О.Я. Чебикін, О.А. Чернікова та ін.).

Звертаючись до визначення поняття «емоційна стійкість» слід зазначити, що за наявності великої кількості різноманітних підходів - йдеться про здатність індивіда протистояти тим емоціогенним подразникам, які можуть негативно впливати на перебіг діяльності та зберігати власну працездатність.

Отже, емоційна стійкість педагога в умовах воєнного часу є критично важливою для збереження його психологічного благополуччя. Психологічна підтримка, розвиток вмій та навичок емоційної саморегуляції можуть значно підвищити стійкість педагогів до емоціогенних, стресогенних, екстремальних ситуацій, сприяючи оптимізації освітнього середовища, наскільки це можливо у таких складних умовах.

Література

1. Kahneman D., Diener E., Schwarz N. Well-being: The foundations of hedonic psychology, 1999. 608 p.